

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Факультет музичного мистецтва

Кафедра фортепіано

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

програма навчальної дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Фортепіано»

Харків, 2025

УДК 760.616.432.071.5:378.147-027.22](073)

П24

Рекомендовано до друку науково-методичною радою ХДАК
(протокол № 10 від 30 грудня 2025 року)

Рецензенти:

Кордовська доктор філософії, старший викладач кафедри загального та спеціалізованого фортепіано ХНУМ імені І.П. Котляревського
П.А.
Ніколенко Р.В. доктор філософії (музичне мистецтво), старший викладач кафедри фортепіано ХДАК

Укладачі:

Степанова Олеся Юріївна, кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри фортепіано
Сердюк Ярослава Олександрівна, кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри фортепіано

П24 **Педагогічна практика : програма курсу** для здобувачів вищої освіти першого (бакалавр.) рівня, спец. 025 «Музичне мистецтво», освітня програма «Фортепіано» / М-во культури України, Харків держ. акад. культури, Ф-т музичного мистецтва, Каф. фортепіано ; [уклад.: Олеся Степанова, Ярослава Сердюк]. – Харків : ХДАК, 2025. – 25 с.

Дисципліна “Педагогічна практика” спрямована на отримання здобувачами освіти знань зі специфіки організації навчального процесу у мистецьких закладах освіти та безпосереднє залучення здобувачів до його практичної складової. Набутий здобувачами досвід сприятиме професійному становленню майбутніх фахівців у царині викладацької діяльності.

УДК 760.616.432.071.5:378.147-027.22](073)

© Харківська державна академія культури,
2025
© Степанова О. Ю., 2025
© Сердюк Я.О., 2025

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 025 Музичне мистецтво	Обов'язкова
Загальна кількість годин: 90 год.	Освітньо-професійна програма «Фортепіано»	Рік підготовки 4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: – самостійної роботи здобувача: 45	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Семестр 8-й
		Лекції –
		Практичні
		Самостійна робота 90 год.
		Індивідуальні завдання: –
		Вид контролю: 8 семестр - залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 0/90

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Курс «Педагогічна практика» займає важливе місце серед основних дисциплін в структурі навчального плану професійної підготовки бакалаврів ОПП «Фортепіано». Він спрямований на набуття практичного досвіду, знань та умінь, необхідних для успішної викладацької діяльності майбутнього фахівця в закладах початкової, профільної, фахової передвищої музичної освіти. Також дисципліна «Педагогічна практика» включає отримання здобувачами освіти знань щодо специфіки організації навчального процесу у мистецьких закладах освіти, які є базами практики та безпосереднє залучення здобувачів до педагогічної діяльності в цих закладах. Набутий здобувачами досвід сприятиме професійному становленню майбутніх фахівців у царині викладацької діяльності.

Обсяг дисципліни складає 3 кредити ЄКТС / 90 год., з них самостійна робота – 90 год. Форма організації педагогічної практики передбачає самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять: практичні заняття – 90 год. Підсумковий контроль – залік.

Статус дисципліни – обов’язкова.

Мета курсу – підготовка музиканта вищої кваліфікації, який володіє необхідними компетенціями, що дозволяють йому здійснювати професійну педагогічну діяльність в закладах початкової, профільної, фахової передвищої музичної освіти.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до ОПП «Фортепіано»).

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
	ЗК 5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

	ЗК 6 Навички міжособистісної взаємодії
	ЗК 7 Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК 9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК 12 Здатність працювати автономно.
	ЗК 13 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість
	ЗК 15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Професійні (фахові) компетентності спеціальності	СК 1 Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності
	СК 2 Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
	СК 3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК 4 Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва
	СК 5 Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
	СК 6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК 7 Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності
	СК 9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК 11 Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК 12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК 13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
	СК 17 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
	СК 18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	РН 1 Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської
--	--

(диригентської) діяльності
РН 3 Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
РН 4 Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН 5 Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
РН 8 Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН 13 Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
РН 14 Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.
РН 15 Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
РН 17 Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною шкалою

Рівні навчальних досягнень	ЕСТ S	Оцінка навчальних досягнень за національною шкалою та критерії оцінювання	
1. Початковий 0-34 балів	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Практикант не виконав завдань педагогічної практики та не набув відповідних професійних компетентностей, не виконав індивідуальні завдання, не виявив інтересу до специфіки організації діяльності викладацького колективу закладу-бази практики. Не надав та не оформив звітної документації
35-59 балів	Fx	не зараховано з можливістю повторного складання	Практикант виконав лише окремі індивідуальні завдання з педагогічної практики та не набув відповідних професійних компетентностей. Майже не виявив інтересу до специфіки організації педагогічної діяльності колективу закладу-бази практики. Не оформив належним чином звітної документації та надав її не в повному обсязі.
2. Середній	E	задовільно	Практикант виконав деякі індивідуальні

60-63 балів			завдання з педагогічної практики, однак не набув відповідних професійних компетентностей в достатньому обсязі. Виявив інтерес до окремих сторін творчої діяльності педагогічного колективу закладу-бази практики. Надав окремі матеріали зі звітної документації, проте вони заповнені не в повному обсязі.
64-73 балів	D		Практикант виконав основні індивідуальні завдання з педагогічної практики, що частково відповідає програмним вимогам та дозволяє набути окремих професійних компетентностей. Виявив інтерес до педагогічної діяльності колективу закладу-бази практики та орієнтується в основних принципах її організації. Надав половину матеріалів зі звітної документації, які однак не оформлені належним чином.
3. Достатній 74-81 балів	C	добре	Практикант виконав основні індивідуальні завдання з педагогічної практики, що в достатній мірі відповідає програмним вимогам та дозволяє набути значної кількості професійних компетентностей. Виявив суттєвий інтерес до викладацької діяльності колективу закладу-бази практики та орієнтується в основних принципах її організації. Надав більшість матеріалів зі звітної документації, які оформлені належним чином проте із деякими неточностями.
82-89 балів	B		Практикант добре виконав основні індивідуальні завдання з педагогічної практики, що в значній мірі відповідає програмним вимогам та дозволяє набути майже усіх професійних компетентностей. Виявив високий ступінь зацікавленості у вивченні педагогічної діяльності колективу закладу-бази практики та орієнтується в основних принципах її організації. Надав більшість матеріалів зі звітної документації, які оформлені належним чином.
4. Високий 90 – 100 балів	A	Відмінно	Практикант бездоганно виконав основні індивідуальні завдання з педагогічної практики, що в повній мірі відповідає програмним вимогам та дозволяє набути усіх професійних компетентностей. Виявив глибоке розуміння специфіки освітньої діяльності колективу закладу-бази практики та щиро зацікавленість у викладацькій діяльності, показав високий ступінь залученості до навчального процесу на базі

			практики. Надав усі необхідні матеріали зі звітної документації, оформлені належним чином.
--	--	--	--

2. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 5 розділів, які містять 12 тем, які пов'язані між собою змістовними складовими

Розділ 1 Організація проходження педагогічної практики містить 3 теми: організаційні заходи щодо проходження практики; обговорення специфіки виконання індивідуальних завдань практикантів; зустріч із педагогічним колективом закладу, який є базою практики.

Розділ 2 Знайомство із нормативно правовими документами, структурою та форматом роботи закладу (базу практики) містить 2 теми: знайомство із специфікою роботи та освітньою діяльністю закладу, який є базою практики; ознайомлення із нормативною документацією, пов'язаною із освітньою діяльністю колективу бази практики.

Розділ 3. Навчально-методична діяльність містить 3 теми: аналіз репертуарної політики закладу-базу практики; ознайомлення із планами-конспектами уроків наявними у закладі бази практики; обговорення методичних рекомендацій для самостійної роботи учня.

Розділ 4. Практично-педагогічна діяльність містить 3 теми: розробка планів-конспектів уроків для учнів різних класів; проведення пробних занять із учнями різних класів; участь у репетиційній роботі з підготовки до концертних/конкурсних виступів або екзаменів.

Розділ 5. Завершальний етап практики складається із теми: підготовка підсумкових документів практики.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	у с ь о г о	у тому числі					у с ь о г о	у тому числі				
		л	п	с	інд.	с.р.		л	п	с	ін д.	с.р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Організація проходження педагогічної практики												
Тема 1. Організаційні заходи щодо проходження практики	3					3						
Тема 2. Обговорення специфіки виконання індивідуальних завдань	3					3						

практикантів												
Тема 3. Зустріч із педагогічним колективом закладу, який є базою практики.	4					4						
Разом за розділом 1	10					10						
Розділ 2 Знайомство із нормативно правовими документами, структурою та форматом роботи закладу (базы практики)												
Тема 4 Знайомство із специфікою роботи та освітньою діяльністю закладу, який є базою практики	4					4						
Тема 5. Ознайомлення із нормативною документацією, пов'язаною із освітньою діяльністю колективу бази практики	4					4						
Разом за розділом 2	8					8						
Розділ 3. Навчально-методична діяльність												
Тема 6. Аналіз репертуарної політики закладу-базы практики	8					8						
Тема 7. Ознайомлення із планами-конспектами уроків наявними у закладі бази практики	8					8						
Тема 8. Обговорення методичних рекомендацій для самостійної роботи учня	8					8						
Разом за розділом 3	24					24						
Розділ 4. Практично-педагогічна діяльність												
Тема 9. Розробка планів-конспектів уроків для учнів різних класів	8					8						
Тема 10. Проведення пробних занять із учнями різних класів	20					20						
Тема 11. Участь у репетиційній роботі з	10					10						

підготовки до концертних/конкурсних виступів або екзаменів												
Разом за розділом 4	38					38						
Розділ 5. Завершальний етап практики												
Тема 12. Підготовка підсумкових документів практики	10					10						
Разом за розділом 5	10					10						
Усього годин	90					90						

Теми практичних занять

Розділ 1 Організація проходження педагогічної практики

Тема 1. Організаційні заходи щодо проходження практики

Інструктаж; ознайомлення практикантів з планом проходження практики; розподіл індивідуальних завдань.

Тема 2. Обговорення специфіки виконання індивідуальних завдань практикантів

Узгодження індивідуального плану роботи із практикантами (постановка індивідуальних завдань та цілей тощо).

Тема 3. Зустріч із педагогічним колективом закладу, який є базою практики.

Презентація педагогічної діяльності закладу, спілкування практикантів із педагогічним колективом закладу-базу у форматі запитання-відповіді.

Розділ 2 Знайомство із нормативно правовими документами, структурою та форматом роботи закладу (базу практики)

Тема 4. Знайомство із специфікою роботи та освітньою діяльністю закладу, який є базою практики

Огляд структури закладу, напрямів роботи, педагогічних традицій тощо.

Тема 5. Ознайомлення із нормативною документацією, пов'язаною із освітньою діяльністю колективу бази практики

Ознайомлення з освітніми програмами закладу-базу практики. Ознайомлення з особливостями ведення журналів обліку занять тощо.

Розділ 3. Навчально-методична діяльність

Тема 6. Аналіз репертуарної політики закладу-базу практики

Ознайомлення із репертуарними списками закладу-бази практики. Визначення найбільш затребуваних творів: обґрунтування їх педагогічної доцільності.

Тема 7. Ознайомлення із планами-конспектами уроків наявними у закладі бази практики

Ознайомлення із планами-конспектами уроків: знайомство із їх структурою. Визначення її методично доцільних складових.

Тема 8. Обговорення методичних рекомендацій для самостійної роботи учня

Професійна комунікація із викладачами-представниками закладу-бази практики. Надання учням рекомендацій із власного виконавського досвіду, щодо самостійної роботи над твором.

Розділ 4. Практично-педагогічна діяльність

Тема 9. Розробка планів-конспектів уроків для учнів різних класів

Створення практикантами власних планів-конспектів уроків для учнів різних класів з урахуванням рекомендацій від викладачів-представників закладу-бази практики.

Тема 10. Проведення пробних занять із учнями різних класів

Фрагментарна участь практикантів у робочому процесі в класі фортепіано закладу бази практики на різних етапах навчального процесу.

Тема 11. Участь у репетиційній роботі з підготовки до концертних/конкурсних виступів або екзаменів

Відвідування занять або внутрішніх прослуховувань, спрямованих на підготовку до публічного виступу (концерт, конкурс, іспит тощо). Ознайомлення з коментарями та рекомендаціями провідного фахівця від бази практики щодо виконання учнів.

Розділ 5. Завершальний етап практики

Тема 12. Підготовка підсумкових документів практики

Заповнення щоденника практики, оформлення підсумкового звіту, написання самоаналізу результатів, підготовка додатків (програми, відгуки)

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість балів, які може отримати здобувач
1.	—	

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організаційні заходи щодо проходження практики	3
2	Обговорення специфіки виконання індивідуальних завдань практикантів	3
3	Зустріч із педагогічним колективом закладу, який є базою практики.	4
4	Знайомство із специфікою роботи та освітньою діяльністю закладу, який є базою практики	4
5	Ознайомлення із нормативною документацією, пов'язаною із освітньою діяльністю колективу бази практики	4
6	Аналіз репертуарної політики закладу-базы практики	8
7	Ознайомлення із планами-конспектами уроків наявними у закладі бази практики	8
8	Обговорення методичних рекомендацій для самостійної роботи учня	8
9	Розробка планів-конспектів уроків для учнів різних класів	8
10	Проведення пробних занять із учнями різних класів	20
11	Участь у репетиційній роботі з підготовки до концертних/конкурсних виступів або екзаменів	10
12	Підготовка підсумкових документів практики	10
	Разом	90

6. Методи навчання. Форми поточного та підсумкового контролю

В процесі роботи над практичними завданнями курсу під час проходження практики застосовуються:

- пояснювально-ілюстративний метод – керівник практики пояснює основи практики педагогічної діяльності;
- спостереження – участь або перегляд занять фахівців бази практики;
- репродуктивний метод – відтворення здобувачем того, що пояснив та показав керівник практики (сприяє формуванню знань, навичок і вмінь, формує основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення));
- частково-пошуковий – активний пошук рішення практичних задач на основі загальноприйнятих методичних принципів;
- словесний метод – слово (розповідь, бесіда);

- практичні методи: здобувачі одержують знання й уміння, виконуючи практичні завдання;
- метод концертного тренінгу – участь у репетиційному процесі під час підготовки до концертів/конкурсів та екзаменів учнів бази практики;
- порівняльний метод – зіставлення власної педагогічної роботи із роботою представників педагогічного колективу бази практики;
- рефлексивно-аналітичний метод – оцінка власної педагогічної діяльності, аналіз помилок, оцінка динаміки професійного зростання;
- наочні методи: джерелом знань є наочні приклади (ілюстрування, показ).

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Усний моніторинг знань (консультація)
2.	Підсумковий контроль	Залік – усна доповідь практиканта про виконану роботу, надання звітної документації.

Поточний контроль.

Під час поточного контролю здобувач звітує про виконання індивідуального плану роботи, демонструє проміжні результати власної педагогічної діяльності. Контроль здійснюється шляхом перегляду керівником від закладу освіти записів у щоденнику практики.

Підсумковий контроль. Під час заліку здобувач повинен надати всю необхідну документацію, яка ілюструє результати пройденої ним практики та короткий усний звіт про виконану ним роботу.

Критерії підсумкового контролю:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка EC TS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 — 100	A	відмінно	

82-89	B	добре	зараховано
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Навчально-методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення:

- ОПП «Фортепіано»;
- робоча програма з курсу «Педагогічна практика»;
- завдання для самостійної роботи;
- шаблон щоденника практиканта (додаток 1).

8. Рекомендована література Обов'язкова

1. Афанасьєв Ю. Л., Джура О. Ф. Професійна підготовка музиканта : уроки Болеслава Яворського. Київ : ДАККіМ, 2009. 128 с.
2. Берегова О. Музично-виконавські школи України: етапи становлення
3. Воробкевич Т. Методика викладання гри на фортепіано: підручник. Львів: ЛОГОС, 2001. 224 с
4. Гуральник Н. П. Науково-педагогічна школа піаністів у теорії та практиці музичної освіти і виховання : навчально-методичний посібник для вищих освітніх закладів. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. 276 с.
5. Дедусенко Ж. Виконавська піаністична школа як рід культурної традиції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мист. : спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / Ж. Дедусенко. К., 2002. 20 с
6. Деменко Б. Робота піаніста над поліритмічними труднощами // Питання фортепіанної педагогіки та виконавства. К.: Музична Україна, 1981. С.51-61.
7. Деякі питання фортепіанного виконавства: артикуляція в музиці: методичні вказівки з курсу фортепіано для студентів зі спеціальності «музичне мистецтво»; Уклад. Н. Ю. Зимогляд. Харків: ХДАК, 2010. 16 с.
8. Деякі питання фортепіанного виконавства: образна характеристика музики методичні вказівки з курсу фортепіано для студентів зі спеціальності «музичне мистецтво»; Уклад. Н. Ю. Зимогляд. Харків: ХДАК, 2011. 20 с.
9. Дикий Ю. Інтерпретація клавірних творів Й.С.Баха // Питання фортепіанної педагогіки та виконавства. К.: Музична Україна, 1981. С.70-81
10. Жерновникова О. А. Основні принципи методу «Сузукі» / О. А. Жерновникова, Сунь Дзінцю // Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів : теорія і практика : матер. II міжнар. наук-практ. конф., 11 квіт. 2017 р. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди ; [редкол. : О. А. Андрущенко (голов. ред.) та ін.]. Харків : Стиль-Издат, 2017. С. 280–282.
11. Жульева Л. Маленький піаніст. Хрестоматія для фортепіано початкові класи. Мелосвіт, 2011. 86 с.
12. Завалко К. В. Спрямованість сучасної музичної педагогіки в освітніх закладах України. *Музичне мистецтво в освітнологічному дискурсі* № 6, 2021. С. 22–31
13. Зиско В. В. Важливі питання розвитку фортепіанної техніки. URL: <http://int-konf.org/konf032013/131-zisko-v-v-vazhliv-pitannya-rozvitku-forteppannoyi-tehnki.html>.

14. Касьяненко Л. О. Робота піаніста над фактурою (друге доповнене видання). ПНПУ ім. К. Д. Ушинського Одеса, 2019. 217 с.
15. Катрич О.Т. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти). Дрогобич: Відродження, 2000. 98 с.
16. Кашкадамова Н. Б. (2009). Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортеп'яно XIV-XVIII ст.). Освіта України.
17. Кашкадамова Н. Педагогіка Ференца Ліста та українські піаністи // Педагогічна освіта: теорія і практика. Вип.24. 2018. С.75-80.
18. Кашкадамова Н.Б. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя: Підручник . Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2014. 344 с.
19. Корженевський А. До питання про специфіку мислення музиканта-виконавця / А. Корженевський // Вопросы фортепианной педагогики и исполнительства. К.: Музична Україна, 1981. С. 29–40.
20. Левицька Галя. Основи сучасної педалізації. Львів: УНТЕЛ, 1997. 67 с.
21. Лисенко О. Формування системи професійного музичного виконавства в Україні у першій третині ХХ століття (на прикладі фортепіанного виконавства) / О. Лисенко // Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2008. Вип. 67. : Музична культура України 20–30-х років ХХ ст.: тенденції і напрямки. С. 150 –161.
22. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студента над етюдами М. Мошковського: методичні вказівки з курсу «Фортепіано» (для студентів денного та заочного відділень спеціалізації «Хорове диригування»), Уклад. Н. Ю. Зимогляд. Харків: ХДАК, 2009. 14 с.
23. Милич Б. Маленькому піаністу. Київ: Музична Україна, 2018. 80 с.
24. Милич Б. О. Фортепіанна педагогіка. Теоретичні основи курсу методики навчання гри на фортепіано. Вибрані методичні праці. Навчальний посібник. – редактор-упорядник, перекладач, автор вступної статті Т. А. Омельченко. Київ–Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2024. 400 с.
25. Милич Б. Фортепіано. 1 клас. Київ: Музична Україна, 2017. 80 с.
26. Милич Б. Фортепіано. 2 клас. Київ: Музична Україна, 2016. 80 с.
27. Милич Б. Фортепіано. 3 клас. Київ: Музична Україна, 2016. 76 с.
28. Милич Б. Фортепіано. 4 клас. Київ: Музична Україна, 2016. 88 с.
29. Милич Б. Фортепіано. 5 клас. Київ: Музична Україна, 2020. 88 с.
30. Некрасов Ю. І. Комплексне навчання гри на фортепіано: навчально методичний посібник. Одеса: АстроПринт, 2000. 148 с.
31. Олексюк О. М. Мистецька освіта в контексті нової педагогічної парадигми. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*. 2017. № 2. С. 3–7. 10.

32. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2006. 188 с.
33. Олексюк О.М. Музична педагогіка: Навч.посібник. К.: КНУКіМ, 2006. 188 с.
34. Освітньо-професійна програма «Музичне мистецтво» фахової передвищої освіти. КЗ «Ужгородський музичний фаховий коледж ім. Д.Є. Задора Закарпатської обласної ради». URL : [OPP-2025_43.pdf](#)
35. Основи самостійної роботи здобувачів вищої освіти над гамовим комплексом: мет. рек. з курсу «Фортепіано» для здобувачів вищої освіти ХДАК. Уклад. А.Ю.Рум'янцева. – Харків: ХДАК, 2020. – 20 с.
36. Падалка Г. М. Музична педагогіка: Курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти. Херсон : ХДП, 1995. 104 с.
37. Принципи самостійної роботи над крупною формою: методичні рекомендації з курсу «Фортепіано» для здобувачів вищої освіти ХДАК; розробник А. Ю. Рум'янцева. Харків: ХДАК, 2021, 20 с.
38. Приходько В. Музична фактура і виконавець. Харків: Фоліо, 1992. 208 с.
39. Робота над творами І.С. Баха (на прикладі «Нотного зошита Ганни Магдалени Бах» та «Маленьких прелюдія та фуг») : методичні рекомендації до курсу фортепіано для студентів спеціальності «Музичне мистецтво»; розробник: Н. Зимогляд. Харків: ХДАК, 2014. 22с.
40. Розвиток фортепіанної техніки: навчально-методичні матеріали для самостійної роботи студентів з курсу «Фортепіано»; розробник : О.Ю. Степанова. Харків, ХДАК, 2019. 18 с.
41. Рудницька О.П. Педагогіка загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.
42. Рябуха, Н. О. (2010). Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації. Харків : Вид-во Бровін О. В.
43. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки / редактор Н.Кашкадамова. Львів, 1994. 40 с.
44. Смородський В. І. Формування виконавських навичок гри на фортепіано в учнів дитячих музичних шкіл на засадах жанрового підходу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. 21 с.
45. Специфіка самостійної роботи над творами із індивідуального репертуару при вивченні дисципліни «Фортепіано»: метод. матеріали до курсу. Уклад. Р. В. Ніколенко. Харків: Самвидав, 2023. 15 с.
46. Стандарт початкової музичної освіти, що здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою. Затверджено Наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 29 липня 2024 № 524. URL :

[524_nakaz_standart-psmo.pdf](#)

47. Стандарт профільної музичної освіти, що здобувається на основі початкової музичної освіти одночасно з повною загальною середньою освітою. Затверджено Наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 24.01.2024 № 40. URL : [Про затвердження Стандарту профіл... | від 24.01.2024 № 40](#)
48. Стотика І. Г., Власенко Е. А. Основи викладання гри на фортепіано. Мелітополь : МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 93 с.
49. у ХХ столітті / О. Берегова // Музична культура України 20–30-х років ХХ ст.: тенденції і напрямки. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2008. Вип. 67. С. 132–149.
50. Хрестоматія для фортепіано : навчальний посібник для студентів спеціальності 025 Музичне мистецтво / автори-упоряд. Гордійчук Л.В., Кругляченко А.Ю., Цейко Н.О. Луцьк : Терен, 2021. 92 с.
51. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти: навч. посібник. К.: ВЦ «Академія», 2016. 240 с.
52. Чернявська М. Людвіг ван Бетховен і фортепіанна культура кінця XVIII – початку XIX ст. (проблема формування фортепіанної фактури) : автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. мист. : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / М. Чернявська. Х., 2001. 19 с.
53. Шульгіна В. Українська музична педагогіка: підручник. К.:ДАКККіМ, 2005. 271 с.
54. Юзюк Н.Ф., Юзюк З.І. Поліфонічна музика українських композиторів ХХ століття у педагогічному репертуарі для фортепіано: метод. посібник. Львів, 2007. 86 с.
55. Якименко Ю. Орф-педагогіка: інтеграція музичного мистецтва з іншими навчальними дисциплінами. «Учитель початкової школи», 2020, №2. С. 14-15.
56. Chuan C. Chang. Fundamentals of Piano Practise. Booksurge, 2009.
57. Harris P. Simultaneous Learning. Faber Music Limited, 2014. 80 p.
58. Shen Li & Timmers, R. (2021). Teaching and Learning of Piano Timbre Through Teacher–Student Interactions in Lessons. Front. Psychol., 10 June, 1–15. URL : <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.576056>

Допоміжна

1. Москаленко В. Творчий аспект музичного стилю // Київське музикознавство: зб.статей. Вип.1. К.,1998. С.87-93.
2. П'ятакова Г.П., Заячківська Н.М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі: Навчально-методичний посібник для студентів

- та.магістрів вищої школи. Львів: вид.центр ЛНУ ім.І.Франка, 2003. 36 с.
3. Рощина Т. Кантілена і педалізація як суттєві акценти фортепіанного виконавства у педагогічних принципах Олександра Александрова, видатного діяча київської школи піанізму // Музичне виконавство. Кн.9. К.:Науковий вісник НМАУ, 2003. Вип.26. С.82-93.
  4. Садова Л. Методичні засади школи Вілема Курца у роботі над клавірними творами В.А.Моцарта // Вольфганг Амадей Моцарт: погляд у ХХІ сторіччя: Наукові збірки ЛДМА ім.М.Лисенка. Вип.13. Львів, 2006. С.150-163.
  5. Стилiстичні особливості інтерпретації фортепіанних творів І. Шамо»: методичні рекомендації для студентів ХДАК. Уклад. А.Ю.Рум'янцева. Харків: ХДАК, 2004. 18 с.
  6. Стилiвові особливості виконання фортепіанних мініатюр М. В. Лисенка: Методичні рекомендації з курсу «Фортепіано». Укл.: Н. О. Рябуха. Харків: ХДАК, 2008. 21 с.
  7. Фортепіанне виконавство: першочерговість інтонаційного осмислення фактури в процесі її прочитання та інтерпретаційного втілення: методичні рекомендації до курсу «Фортепіано» для здобувачів вищої освіти з ОПП «Фортепіано», розробник Кріпак О., Л. Харків: ХДАК, 2022, 26с.
  8. Фортепіанні мініатюри як об'єкт виконавської інтерпретації: Методичні рекомендації з курсу «Фортепіано»/Укл.: Н. О. Рябуха. Харків: ХДАК, 2007. 20 с.
  9. Циганюк Л.І. Проблема усвідомлення національно-стильової основи поліфонічної музики в контексті навчання гри на фортепіано: Зб. наукових праць. Вип.11. К.,2014. С.304-310.
  10. Clementi Muzio (1974). Introduction to the Art of Playing on the Piano Forte. Containing the Elements of Music, Preliminary Notions on Fingering, and Fifty Fingered Lessons. London: Clementi, Banger, Hyde, Collard & 8. Davis, 1801. Facsimile edn. New York: Da Capo Press.
  11. Masters, I. (2021). Design, sound and compositional aesthetic: The grand piano in late eighteenth-century London and Vienna. Edith Cowan University.
  12. Suzuki Sh. Ability development from age zero. Ability development associates / Sh. Suzuki. 1981. 95 p.
  13. Veilhan, J.-C. (1979). The rules of musical interpretation in the Baroque Era (17th-18th centuries). Paris, A. Leduc. 100 p.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Зисько В. В. Робота над поліфонією у фортепіанному класі [Електронний ресурс] URL : <http://intkonf.org/zisko-vv-robota-nad-polifoniyu-u-fortepiannomu-klasi/>

2. Особливості втілення виконавських традицій епохи Бароко: метод. рек. до курсу «Історія фортепіанної педагогіки» для здобувачів освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю «Музичне мистецтво» (ОП «Фортепіано»); (розроб. Я. О. Сердюк). Харків: ХДАК, 2023. 10 с. [Електронний ресурс] URL : <http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/handle/123456789/2244>

3. Принципи самостійної роботи над фортепіанними етюдами: методичні рекомендації з курсу «Фортепіано» для здобувачів бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти факультету музичного мистецтва ХДАК, розробник Рум'янцева А. Ю. – Харків: ХДАК, 2023 – 20 с. [Електронний ресурс] URL : <http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/handle/123456789/2067>

4. Савицька Я.Я. Головні проблеми у роботі з музичними творами при грі на фортепіано. [Електронний ресурс] URL : http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/50617/

Шукайло В. Ф. Шлях до майстерності піаніста: навчально-методичний посібник. // Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017. – 206 с. [Електронний ресурс] URL : <http://num.kharkiv.ua/share/pdf/Shukaylo.pdf>

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

Здобувач вищої

освіти

(ПІБ)

Кафедра

Спеціальність

Освітня програма

Освітній рівень

курс, група

Здобувач вищої освіти _____

(ПІБ)

прибув на підприємство, організацію, установу

М.П.

« ____ » _____ 20 ____ р.

Вибув з підприємства, організації, установи

М.П.

« ____ » _____ 20 ____ р.

_____
(підпис)

_____
(посада, ім'я та прізвище відповідальної особи)

Відгук осіб,
які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від кафедри
про проходження практики

Дата складання заліку «__» _____ 20__ р.

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від кафедри _____
(підпис) _____ (ім'я та прізвище)

НАВЧАЛЬНЕ ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

програма навчальної дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Фортепіано»

Укладачі:

Степанова Олеся Юрївна

кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри фортепіано

Сердюк Ярослава Олександрівна

кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри фортепіано

Друкується в авторській редакції